

Budji 178

178

KETTŐS ÜNNEP.

178

1628 EGYHÁZI BESZÉD,

mellyet

a heti ünnepkor (1849. tavaszutó 27.)

honunk függetlensége megünneplésére,

a pesti

izraelit. reformtársulat templomában

tartott

EINHORN IGNÁC,

lelkész.

✓

3.

PESTEN, 1849.

Nyomatott Kozma Vazulnál.

6,2712 0030072

KETTŐS ÜNNEP

EGYHÁZI RENDEL

(1890. évi)

hennik ifjúsági és megnevelési

tanács feladatrendszeréről

1890. évi

V

1890. évi

Magyarországi Reformátusok

Szöveg: Mos. 2. k. 19. fejj. v. 16—25. s 20. fejj. v. 1—18.

A mai napnak egyik jelentősége kitetszik az épen most hallottuk sz. irási felolvasásból. Az Isteni jelentés ünnepe az, melly bennünket ma e templom falai közé hívott meg, Izrael története egyik legnevezetesebb napjának emlékezte, azon napnak, mellyen a menyek mindenható Ura földönlakó atyáinknak megjelent, és Sinai hegyén átadá nekik az ismeretes nagybecsű „tiz parancsolatot.“..... A másik, a sz. irás egyéb tételeiből kitűnő jelentősége a mai napnak, természetünneppé szenteli őt. Hálásan örvendezzünk t. i. a hetek' ünnepén, a vidám tavaszon; nem a beköszönőn, hanem a már tökélyesen kifejlett, egész fényében tündöklő és bőáldásu nyarat ígérő tavaszon....

És mikép ünnepelhetnők, szeretett véreim Izraelben! e kettős ünnepet méltóbban, mintha e sz. napon s e sz. helyen komolyan vizsgáló s hálataljes pillanatot vetünk a — jelenre??..

Mert jóllehet buzgó elmélkedés sokszerű megvizsgálás, millyent a mai ünnepen tartott egyházi beszédek nyújtani szoktak, tökéletesen meggyőzhet bennünket a Sinai hegyén történt csudateljes Isteni jelentés valóságáról; de milly csekélyek minden bizonylatok azon nagyszerű bizonyítvány ellenében, mellyet a jelen nyújt? a jelen, ho! mi saját szemeinkkel láttuk és saját füleinkkel hallottuk, milly feltűnő módon jelent meg a menyei atya gyermekeinek a földön, átadandó nekik a népüdv s emberi boldogság tiz parancsolatát??... Ha a buja s dúsan virágzó természetire irányozzuk pillanatunkat, eltölti ugyan szívünket örömmel s hálával; de mennyire halaványulnak el a természetavas minden bájai, a most felviruló néptavas mellett? a föld gyümölcse, a fák virága, a kert rózsája, milly hiú s mulandó mind ez amaz örökzöld paradicsomgyümölcshez képest, — mellyel a szabadság napja az emberiség kertjét disziti??...

Igen is! Dicsőbben s csudálatosban mint valaha jelent meg mi nekünk az Ur Isten. És az isteni jelentés áldott magva termékeny földbe esett, mellyből felsarjad a népüdv, már most is becses virágot hajtó, a legközelebb jövőre pedig érett nyári gyümölcsöt ígérő óriásfája...

És hogy az isteni megjelenés csodáját és a tavasz áldását igazán méltányolhassuk, engedjétek kedves testvéreim! hogy e jelen sz. órára elmélkedésünk tárgyává tehesük:

I. Jelentőségét a régibb és az újabb isteni megjelenésnek;

II. Jelentőségét a természet- és a nép-tavaszna k.

I.

„Gyarló az ember szive — ugymond a sz. irás — ifju korától fogva, minthogy ő mégis csak husból és vérből való.“ És minthogy ő husból és vérből való, a benne levő szellem gyakran úgy süllyed alá, hogy csaknem minden méltóságából és istenhezi hasonlóságából kivetkezik... És a megalázás ezen szomorú fokára jutott vala az emberiség, akkoron, midőn őseink Egyptom földéről kivándorlának. Az egy, csupán szeretet követelő, Istent nem ismerék, rab-szolgailag imádván az ég csillagait és a föld szörnyeit. Igazság, erény és erkölcsiség eltűnt az emberek köréből; erőszak, durva érzékiség és zabolátlanság lépett a világ trónjára.... A mindenható látá fiainak hanyatlását, és Sinai hegyén dörgé le reájok ne-továbbját. Mert a tüz-

oszlop, mellyben ott Jehova Izraelnek megjelent, pályát világító fáklyává lőn minden időkre és a föld minden nemzetségeire nézve melyeknél a Sinai tanok mindig elemei voltak és maradnak minden vallás-, jog- és erkölcsiségnek.

És valljon nem láttuk-e mi is napjainkban ugyanazon szomorú tüneményt, elűzve ugyanazon csodálatos s örvendeztető kifejlődés által??....

Mély sötétség borult el a föld felett. Az emberiség éj és álomba merült. Az ember kebelébe lerakott isteni szikra az esztelenség és gyarlóság ön-súlyától elfojtatott. És azon néhány elvetemültek, kik eléggé istentelenek voltak önvéreiket rabigába dönteni, sok esztele-
nekre és bártortalanokra akadtak, kik ön rablánczaikra való vasat ön kezeikkel teremték elő. És midőn a pokol fajzatai gögösen mondák: „Mi uralkodóknak születtünk,“ a földnek együgyü gyermekei elhitték, és szerény megadás-sal mondák: „Mi szolgálknak születtünk.“ S midőn a roszak kincseket s tisztségeket magoknak eltulajdonítanak, azt hívék a jók: az ő számukra ide lent csak szegénység és gyalázat van rendelve. S midőn a hatalmasok a föld magasságaira felemelkedtek, a gyengék azt gondolták: hogy az ő számukra csak a völgyek és

mélységek teremtetek meg.... Olly annyira süllyedt már az ember szelleme, hogy nem is érzé azon égbekiáltó igaztalanságot, mellyet zsarnokai rajta elkövettek. Mert a hosszu szolgaság eloltá az emberek szívében a szabadság minden gondolatát, az önkény minden emlékezetét a jog- s igazságnak....

„De nem szunnyad és nem aluszik a menyei atya!“ Sülyed bár az emberiség; de el nem süllyedhet soha.... Azon uj szellem, melly egy év óta egész Európát átszikkrazza, földelritve a jót, kétségbeejtve a rosztat, fölemelve az elnyomottat, földhez sujtvá az elnyomót; — a szent lelkesülés, merész bátorság és eleven tetterő, mellyel az annyi ideig nyügözött népek bilincseiket lerázzák; azon csüggeszthetlen vetélkedés, mellyel vagyionukat és éltüket szivesen feláldozzák, hogy szolgaságuk gyalázatát kényuraik vérével lemossák; — valljon mindez nem a mindenható munkája-e? nem nyilatkozik-e mindebben az örökkévaló, ki — mint valaha Azsia pusztáiban — most is Europa népes tartományaiban megszabadítani akarja az emberiséget ama testi és lelki szolgaság békójából, mellyben zsarnok önkény őt mindedig fogva tartá??....

De ha széttekintünk mind ezen vészhányta

és az isteni megjelenés által ujja szült országokon, lehetlen át nem látni hogy: Soha és sehol az Isten szava és ereje olly világosan, olly észrevehetőleg nem nyilatkozott, mint éppen Magyarország szabadság-harczában.... Nem akarom e helyet szentségtelenitni, azon gyalázatos, vérrel fertőztetett eszközök előszámlálásával, melyekkel szabadságunkat, és nemzeti létünket elnyomni akarák. Hisz önök mindnyájan annyit szenvedtek ezen sanyargatások terhe alatt, hogy szükségtelennek tartom, gyenge szavammal lánggra lobbantani az önök szívében élő zsarnokgyűlölet szikráját.... S ha mi mégis — daczára az ellenünk felhasznált pokoli eszközöknek, daczára az ellenség tulnyomó erejének s az ország belsejében duló árulásnak s tétlenségnek, — annyira haladtunk, hogy a két ikerváros és Magyarország nagyobb része ismét a szabad magyar kezében vagyon, hogy honunk mentője indítványára f. h. aprilis örök- emlékezetű 14-kén az átokterhelt királyi család száműzését, a magyar köztársaság szabadságát és függetlenségét kinyilatkoztathattuk; — valljon mindez nem világos nyilatkozata-e az isteni gondviselésnek, melly erejével gyámolítja a gyengét, kezével

védi az igazságot, s karjával oltalmazza a szabadságot??....

És mind e mellett még kevés idővel ezelőtt is voltak köztünk nem kevés hitetlenek, kiknek szivök konok, fülök süket, és szemök vak vala, és kik észre nem vehették a nagy Isten világos megjelenését, kik harczunk igazsága- és bizonyos győzelmünkben bizni nem tudtak, és a zsarnok iránt rokonszenvvel viseltetni nem átallottak..... És hogy ők is az igaz meggyőződésre jussanak, hogy szivük minden redői megrémüljenek és hódolni kénytelenítsenek az igazságnak, szükséges vala, hogy a világ ura ő nekik feltünőbb és rettentőbb módon megjelenjék. És im ez is megtörtént. Az ágyudörgés, melly bennünket az utolsó napokban hajlékaink- és városunkból kiűzött, a röppentyű-villám, melly legdicsőbb épületeinket felgyujtá és annyi lakos vagyonát hamuvá égeté: — ez volt a legvilágosb isteni megjelenés, szétszakítandó még az utolsó fátyolt is, mellyel a zsarnokság cselszövénye még nemegy bárgyu szemet körülhálodzott. Ezenröppentyű-villám kiolthatlan tűzvonásokkal irá meg a zsarnokság végitéletét; és ezen ágyudörgés közepette szint' olly hallhatóan, mint amott a Sinai hegyén fülünkbe hatott az Isten szava, melly

imigy szóla: „Én vagyok a te Istened, ki a szolgaság járma alól felszabadítalak. Ne legyenek te neked én előttem idegen Isteneid, ne csinálj földi szörnyeteget az én képmásommá. Én — az egyetlen egy Isten az egekben, én legyek a te egyedüli királyod a földön, és kivülem senki!!....

II.

Ugy legyen ám! Egyedül Ő legyen király a földön, egyéb senki. „És az egész nép — így mond mai szentírásbóli felolvasásunk — látá a menydörgéseket, a villámlásokat és a hegy füstölgését, és megrémült az egész nép, és egyhangulag mondá: Megcselekedjük mind azt, mit az Isten megparancsolt“.... Így beszélt Izrael hajdanta; így beszélt Magyarország is ama borzasztó napokban, midőn mennykő és villám alatt hallá amaz égi hangokat... És nem sokára Europa minden népei így beszélendek, mint mi beszélénk, és úgy fognak cselekedni, mint mi cselekvénk. És ez lesz ama néptavas, mellynek ma örvendünk, ama tavasz, melly már most is isteni virágokat hajt, jövőre pedig dus gyümölcsöt ígér....

Néhány héttel ezelőtt a hideg vaskaru tél uralkodott teljes hatalmában, az életet elzsibbasztó keménységével. Pusztá vala a föld, üres a rét, sivatag a kert, henye a munkás, komor a sétáló... De a felkelő tavasz naphevétől csakhamar olvadni kezd a vastag jégkéreg, az elrejtett élet újra fölcsirázik, és a szép természet öröklétű bőségében és gazdagságában ismét áll előttünk, megörvendeztetve a szívet adományaival, a szemet bájaival, és a lelket élvezeteivel... **S** az alvó természet ezen évenkinti ujjászületéseért a mai napon — a Heti ünnepen — legforróbb hálánkat adjuk a teremtőnek.

S ha a bájoló csendes természettől elfordulva, kifelé a nagy világzaj felé fordul szemünk: valljon nem ugyanazon tünemény lepi-e meg szemünket??... 12—15 hóval ezelőtt még a zsarnokság jégkéрге átláthatatlan ködbe borítá a világot minden lakóival együtt, elfojtva minden gondolatot, meggátolva minden gerjedelmet, elbénítva minden tetterőt... És most, minő változás! Akár hová vetjük tekintetünket, milly sürgős élet és szünni nem tudó mozgás kinálkozik mindenütt!!... Szétrepedve a jégboriték melly alatt élünk megmerevedett, eltörve a bilincs, melly nyelvünket lelánczolá, összezuzva

a láncz, melly tagjainkat elbénítá!!.... Szabadon és erőteljesen sarjadzik az emberszeretet magva, és kifejlődnek az isteni virágok: Szabadság, egyenlőség s testvériség!!...

És mi e néptavasznak ne örülnénk, hátat ne adnánk a Mindenhatónak, ki bennünket sötétségből világosságra, mély álomból uj életre vezetett?...

De valamint a természet tavasza nem csak kifejlődött virágai, hanem egyszersmind megtermendő gyümölcsével is örvendeztet bennünket, ugy szinte a ránk viruló nép-tavasz, mellynek háttérében fölleli a tisztán látó szem, a népekre váró tiszta nyarat, földi boldogság és ember-üdvnek bő aratását ígérve. Mert ha a kényuralom jégboritéka a mindent átható szabadságnapja sugarai hatásától egyszer fölolvasztatik, ha az egyenlőség és testvériség paradicsomfája mindenüvé gyökeret vert, és eleven virágot és gyümölcsöt hozott: — csak akkor tenyészik az emberiség boldogsága, s népek és emberek üdve csak akkor válik valóvá...

Igen, szeretteim! égi remény szikrázza át szivünket, édes várakozás dagasztja keblünket, hogy alapos sejtelveink szárnyaival a harczos s nyugtalan, de rövid jelent átrepülve a jövő paradicsoma elébe érünk, és kéjtelt szemekkel

hörpöljük ama menyei élvezetet, melly ott reánk vár, ha mint győzelemkoszoruzta szabadságbajnokai egykor czélt értünk..... Emberfia mit látsz a jövődöben? így kérd a szorult jelen....

Europa közepette mindennemü fejedelmi trónusokból máglyát látok készíteni, mellyen a zsarnokság és a zsarnokok legutolsó maradványai hamuvá égetnek. És ezen óriási máglyának lángja magasra fellobog, és kitisztítja a levegőt mindennemü öldöklő gőzöktől, mellyekkel koronás hohérok és fejedelmi szörnyetegek századokon át az Isten dicső földét megmérgezik, s az emberiségnek annyi bajt okozának. És szemem mindég tovább és tovább hat a beborult jelenből a tiszta jövőig; s magasabbra és mindég magasabbra fölleben a kárpit, melly mögött a jövő képei mindég nyájasabban tűnnek élémbe. És szemem csak kéjet és örömet lát ott tündökölni mindenkinek képén, és fülem ott csak az öröm és boldogság hangjait hallja mindenkinek ajkáról. Mert „számüzve látom örökre a rosztat, elenyészve a bút kiki szeméről, s eltörülve a nép gyalázatát a föld színéről.“... Megsemmisítve van örök időkre a pokol fajzata, melly annyi ideig testvért huzított testvér ellen, és népet nép ellen fegy-

verzett. És elérkezettnek látom az aranykort, s teljesülve Messiás országát, és átváltozik — mint lelkes jósaink jövendölék, a kard sarlóvá, a harczmező termékeny szántófölddé, és a véres harczos — békés polgárrá. Mert hegy és patak, nyelv és származás nem választ el többé országot országtól és népet néptől. Egy magasztosb égi láng olvasztja sziveiket egyé: t. i. a szabadság égi lángja. Egy rózsaláncz kapcsolja őket egymáshoz: a szeretet rózsaláncza. Egy ország fűzi őket össze egy nemzetté: az egyenlőség és testvériség országa... Mit kívánhat az ember többet ahhoz, hogy igazán boldog legyen, és hogy az eget birja itt a földön??...

De e dicső eredmény meg is érdemli, hogy érte küzdjünk. A tavaszt Isten adja; hogy a következő nyár gyümölcsöző legyen, az a mi feladatunk. Szorgos ápolás nélkül a legvirágzóbb kert is megromlik s a legbujább rózsabokor is elhervad. És hogy a virágzó néptavas is gyümölcsöző nyárrá fejlődjék, ez legyen legbuzgóbb törekvésünk célja. Sok történet már eddig is, de még soknak kell megtörténnie. A mult évi marcziusban kezdődött mozgalom, melly most már egész Európát áthattotta, naponként több jelentőségű lett, és jelen-

leg már olly terjedelmet és fontosságot nyert, minőről akkoriban még nem is álmodhattunk. Nem küzdenek most már a népek szabadalmak és jogokért; ez a küzdelem a legnagyobb, az utolsó és eldöntő harc, a jog és önkény, kényuralm és szabadság, népfelség és zsarnokság között... És Árpád bajnok nemzedékéé lett a nagy szerencse, a világszabadító háborunak zászlóvivője lenni, merészen ostromolni a zsarnokság mellvédjét, s az összes Europa öröm- és hála-rivalgása között a jelen tornyára a népfelség tündöklő zászlóját kitűzhetni... Férfiak, kiket a sors olly dicső hivatásban részesített, nem ismernek sem nehézséget, sem veszedelmet, sem megállapodást. A sir, mellybe az utolsó ellenség temettetik, az lesz első nyughelyük. Nekünk tehát Pannonia édes fiai! más jelszónk nem lehet, mint a minőt Buda vára dicskoszoruzta meghódítója mondott:

„Előre a harczra, előre a győzelemre!”

És várjanak ránk még bár minő nehézségek: örömmel türjük azokat! Kivántassanak bár millyen áldozatok: teljes szivvel hozzuk azokat! Győzelem követi zászlóinkat, győzelemnek kell azokat követnie; mert mi azokat az igazságért, a jogért, a legfenségesebbet és

legdrágábbért lebegtetjük: A magyar köz-
társaság szabadsága- és független-
ségeért.

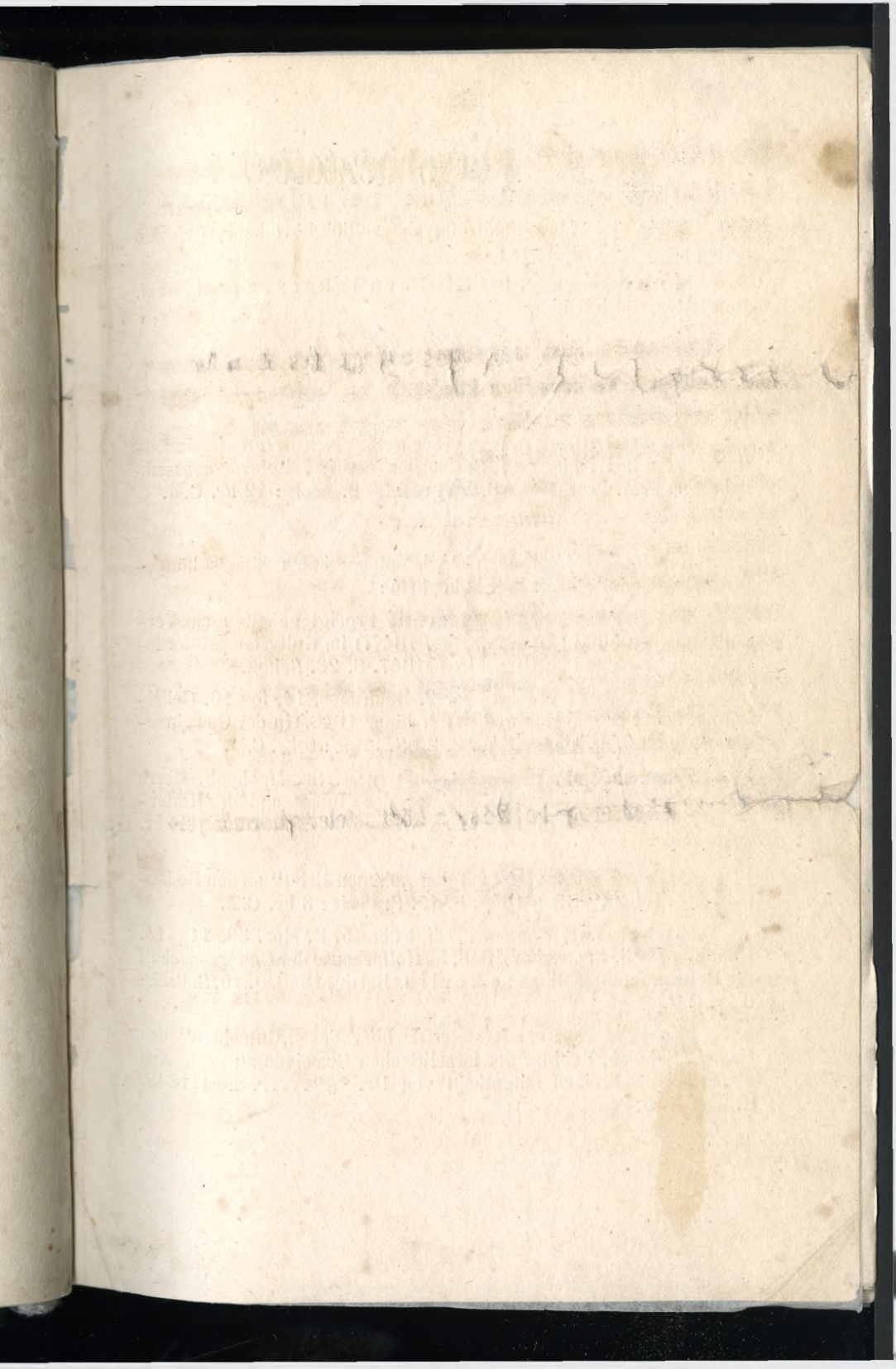
* * *

Mindenható Isten! adj sikert e magasztos és sz. harc-
nak, mellyet a Te nevedben kezdtünk, és segítséged által
eddig szerencsésen viseltünk. Légy velünk ezentúl is, hogy
a szépen kezdett munkát, szépen be is fejezhessük. Áld meg
országunk fejét, bátor és mélybelátó nemzetgyűlésünket,
az annak élén álló kormánnyal együtt, hogy ezentúl is
drága honunk és Europa szabadságát elszántság és tetterő
által minden zsarnoki beavatkozás ellen biztosithassák. Áld
meg honunk vitéz karját, győzelemkoszoruzta dicső had-
seregünket, hogy a magasztos hivatásának: boszut állni a
zsarnokon, és a népek szabadságát megszerezni, szeren-
csésen megfelelhessen, s hogy egy szabad világ
öröme és hálájától kísérve, nem sokára, közibénk vissza-
térhessen és babérjain kinyughasson. Áld meg a nemzet-
gyűlés és a hadsereg lelket, a köztiszteletű kormányel-
nöket

KOSSUTH LAJOST!

Áld meg törekvései legnagyobb jutalmával: Hadd legyen
honunk megmentője, honunk megtartója, és Pannonia meg-
szabadítója az összes Europa megváltója is. Ámen!

Kiadta Ullmann Frigyes.

Figyelmeztetés!

A népfölség barátit előre figyelmeztetjük következő, rövid idő mulva megjelenő röpiratra:

Népfölségről. Irta **Einhorn Ignác**z, a pesti izrael. Reformtársulat lelkésze.

Néhány hónappal ezelőtt megjelent s a vallásos előhaladás barátainak figyelmébe ajánljuk:

Grundprinzipien einer geläuterten Reform im Judenthum. Von **I. Einhorn**, Seelsorger der isr. Reformgenossenschaft zu Pest. Pest, 1848. 8. VIII und 80 S. Preis: 12 kr. C.M.

Ennek szerzőjétől előbb megjelent s minden hiteles könyv-árusnál valanint a szerzőnél is kapható:

Israel's vier Vergehen. Predigt gehalten am Veröhnungstage 5608 (20. September 1847.) im Kultustempel der israelitischen Jugend zu Ofen. Ofen, 1847. 8. 23. Seiten.

Zur That! Predigt über 2. Buch Mos. 14, 5—16. Gehalten am Sabat Beschalach 5608 (22. Jänner 1848.) in der Gemeindegottesdienste zu Ofen. Ofen, 1848. 8. 20 S. Preis: 6 kr. C.M.

Zur Judenfrage in Ungarn. Sr. Hochgeb. Herrn Baron Joseph Eötvös, Minister des Kultus und des Unterrichts, gewidmet. Ofen, 1848. 8. VIII. und 81 Seiten. Preis 20 kr. Conv. M.

Offene Antwort auf den „offenen Brief“ an den Redakteur des „Ungar.“ Ofen, 1848. 8. 15. S. Preis: 3 kr. C.M.

Mund und Herz. Predigt über 5. B. Mos. 30, 11—14. Gehalten am 3. September 1848, im Gotteshause der Genossenschaft für Reform im Judenthum zu Berlin. Berlin, 1848. 8. 15. S. Preis: 6 kr. C.M.

Einige Bemerkungen über das „Gutachten“ des Hrn. L. Schwab, Rabiner der israelitischen Gemeinde zu Pest. Aus einem Privatschreiben mitgetheilt von Dr. * * * Pest 1848. 8. 23 Seiten.

